

Flora- en faunaonderzoek

**Kweldamweg 49
Sliedrecht**

Flora- en faunaonderzoek

Kweldamweg 49 Sliedrecht

Titel	Flora- en faunaonderzoek Kweldamweg 49 Sliedrecht
Uitvoering	Bureau Bleijerveld/Ruimte voor Advies
Opdrachtgever	Buro Boot Plesmanstraat 5 3900 AM Veenendaal
Datum	21 oktober 2014
Status	definitief

Andringastrjitte 27
8495 JZ Aldeboarn

tel 0566-632073
mob 06-40559568
bleijerveld@ruimtevooradvies.nl

www.ruimtevooradvies.nl

INHOUD

1	INLEIDING	1
1.1	Aanleiding en doel	
1.2	Opzet onderzoek	
1.3	Plangebied en ingreep	
2	WETTELIJK KADER	4
2.1	Inleiding	
2.2	Flora- en faunawet	
2.3	Natuurbeschermingswet	
2.4	Ecologische hoofdstructuur	
2.5	Rode lijsten	
3	RESULTATEN	7
3.1	Gebiedsbeleid	
3.2	Veldonderzoek flora	
3.3	Veldonderzoek fauna	
4	CONCLUSIES	9

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding en doel

Aan de Kweldamweg 49 te Sliedrecht is een groenbedrijf gevestigd dat de wens heeft uit te breiden. De uitbreiding geschiedt op grasland naast het bedrijfsterrein. Onder meer bij ruimtelijke ingrepen dient rekening te worden gehouden met beschermde soorten en gebieden. Wet- en regelgeving omtrent deze soorten en gebieden is vastgelegd in de Flora- en faunawet (Ff-wet), Natuurbeschermingswet (NB-wet) en de structuurvisie.

Figuur 1. Sliedrecht met globale ligging plangebied (cirkel).

Het onderhavige rapport beschrijft de resultaten van een zogenaamde *quick scan* van beschermde natuurwaarden in en rond het plangebied. De rapportage kan dienst doen als onderbouwing bij bestemmingsplanwijzigingen en ontheffings- of vergunningaanvragen in het kader van de Ff-wet respectievelijk NB-wet.

Een *quick scan* betreft een beoordeling van de aanwezige natuurwaarden in en rond het plangebied. Bronnenonderzoek, een terreinbezoek en ecologische kennis vormen de basis van de beoordeling. De *quick scan* is een momentopname en geen standaard veldinventarisatie waarbij meerdere veldrondes in een seizoen worden uitgevoerd. Een *quick scan* geeft daardoor een beperkter beeld dan een standaard veldinventarisatie. Omdat het onderzoek een momentopname betreft kan geen rekening worden gehouden met de dynamische aspecten van natuur, zoals migratie en kolonisatie door soorten en veranderd terreingebruik en –beheer na afloop van het onderzoek.

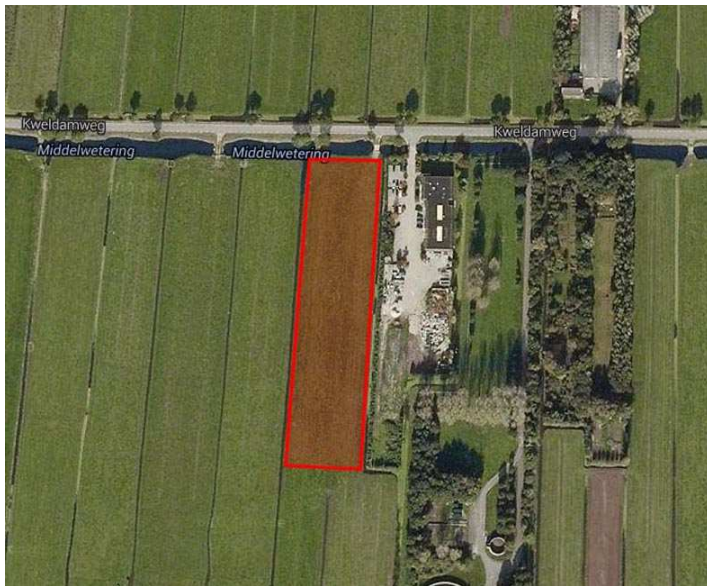
1.2 Opzet onderzoek

Bij de beoordeling van het plangebied is een bronnenonderzoek verricht naar het voorkomen van beschermde soorten en de ligging van beschermde gebieden in de regio. Daarvoor is, zover mogelijk en nodig, gebruik gemaakt van verspreidingsatlassen en de website van waarneming.nl. Voor de ligging van beschermde gebieden zijn de volgende websites geraadpleegd: www.zuid-holland.nl en www.synbiosys.alterra.nl. Op 15 oktober 2014 is het plangebied bezocht. Daarbij is gelet op de daadwerkelijke aanwezigheid van beschermde soorten en indirecte aanwezigheid in de vorm van sporen (verblijfplaatsen, wissels, pootafdrukken en dergelijke). Verder is het terrein beoordeeld op de geschiktheid voor beschermde soorten (habitatbeoordeling).

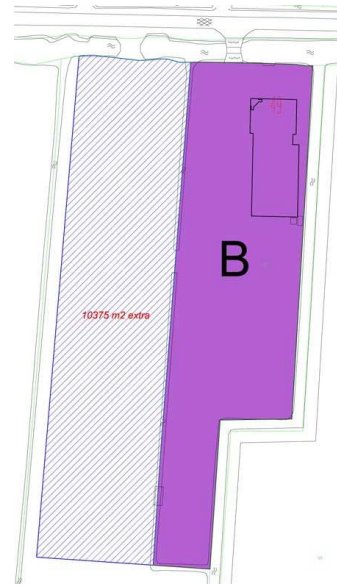
1.3 Plangebied en ingreep

Het plangebied wordt gevormd door een langgerekt graslandperceel van circa één hectare ten westen van het terrein van een groenbedrijf. Het perceel wordt beheerd als regulier agrarisch grasland en is begroeid met soortenarm grasland. Langs de west- en oostzijde lopen kavelsloten die ter hoogte van de Kweldam weg uitkomen in de Middelwetering. Op de oever van de westelijke sloot staat een smalle elzenhaag van circa twee meter hoog. Ten oosten van het terrein is op zijde van het groenbedrijf een soortgelijke haag aanwezig. Ten westen en zuiden van het plangebied liggen agrarische graslandpercelen.

Het voornemen bestaat om het plangebied bij het bedrijfsterrein van het groenbedrijf te trekken. Daarbij is de wens geuit om de kavelsloot aan de oostzijde te dempen. Het is niet bekend welke bestemming het plangebied als bedrijfsterrein krijgt.

Figuur 2. Luchtfoto recente situatie plangebied met de uitbreidingslocatie in rood.

Figuur 3. Kadastrale kaart t.p.v. het plangebied met de uitbreidingslocatie gearceerd.

Foto 1. Het plangebied in noordelijke richting gezien met rechts het groenbedrijf.

Foto 2. Ingang van het plangebied aan de Kweldamweg.

Foto 3. Kavelsloot aan de westzijde van het plangebied.

Foto 4. Te dempen kavelsloot aan de oostzijde van het plangebied.

2 WETTELIJK KADER

2.1 Inleiding

In Nederland is de wetgeving omtrent de bescherming van natuurwaarden gesplitst in soortbescherming en gebiedsbescherming. De bescherming is geregeld in respectievelijk de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet. In deze twee wetten zijn de nationale natuurwetgeving en internationale richtlijnen en verdragen verankerd, zoals Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn, Wetlands-Conventionie, Conventionie van Bern, Cites en Verdrag van Ramsar.

2.2 Flora- en faunawet

De bescherming van dier- en plantensoorten in Nederland is geregeld via de Flora- en faunawet. De doelstelling van de wet is de bescherming en het behoud van de gunstige staat van instandhouding van in het wild levende planten- en diersoorten. Het uitgangspunt van de wet is 'nee, tenzij'. Dit betekent dat activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten in principe verboden zijn. Van het verbod op schadelijke handelingen kan op grond van artikel 75 worden afgeweken, met een ontheffing of vrijstelling. Een ontheffingsaanvraag wordt beoordeeld door Rijksdienst voor Ondernemend Nederland.

Verbodsbepalingen

- Art. 8: Het plukken, verzamelen, afsnijden, vernielen, beschadigen, ontwortelen of op andere wijze van de groeiplaats verwijderen van beschermde planten.
- Art 9: Het doden, verwonden, vangen of bemachtigen of met het oog daarop opsporen van beschermde dieren.
- Art 10: Het opzettelijk verontrusten van beschermde dieren.
- Art 11: Het beschadigen, vernielen, uithalen, wegnemen of verstoren van nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde dieren.
- Art 12: Het zoeken, beschadigen of uit het nest halen van eieren van beschermde dieren.

De beschermde soorten zijn ondergebracht in drie tabellen die elk een ander beschermingsregime kennen. In **tabel 1** zijn de algemene beschermde soorten ondergebracht. In geval van ruimtelijke ingrepen, en bestendig gebruik en beheer geldt voor de soorten van tabel 1 een vrijstelling van de verbodsbepalingen. In **tabel 2** zijn de minder algemene beschermde soorten ondergebracht. In geval van ruimtelijke ingrepen en bestendig gebruik en beheer geldt voor de soorten van tabel 1 een vrijstelling van de verbodsbepalingen, mits men werkt op basis van een door RvO goedgekeurde gedragscode. In overige gevallen is een ontheffing noodzakelijk, waarbij een lichte toetsing wordt toegepast. In **tabel 3** zijn de strikt beschermde soorten ondergebracht, waaronder bijlage 4-soorten van de Habitatrichtlijn. In geval van bestendig gebruik en beheer geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen (uitgezonderd art. 10), mits men werkt op basis van een door RvO goedgekeurde gedragscode. Voor ruimtelijke ingrepen is in alle gevallen is een ontheffing noodzakelijk, waarbij een zware toetsing wordt toegepast.

Bij lichte toetsing wordt één criterium gehanteerd:

- 1) doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort.

Bij zware toetsing worden drie criteria gehanteerd:

- 1) er is sprake van een in of bij de wet genoemd belang,
- 2) er is geen alternatief,
- 3) doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort.

In de Flora- en faunawet is een zorgplicht opgenomen (Art. 2). Deze zorgplicht houdt in dat menselijk handelen geen nadelige gevolgen voor flora en fauna mag hebben. De zorgplicht geldt voor alle planten en dieren, beschermd of niet. In het geval van beschermde planten of dieren geldt de zorgplicht ook als er een ontheffing of vrijstelling is verleend. De zorgplicht voor dieren betekent niet dat er geen dieren mogen worden gedood, maar wel dat dit, indien noodzakelijk, met zo min mogelijk lijden gepaard gaat.

Ontheffing

Bij de beoordeling dienen de volgende vragen in onderstaande volgorde te worden beantwoord:

- In welke mate wordt de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats aangetast door de werkzaamheden?
- Is er een wettelijk belang? (behalve bij Tabel 2-soorten)
- Is er een andere bevredigende oplossing? (behalve bij Tabel 2-soorten)
- Komt de gunstige staat van instandhouding niet in gevaar?

Tabel 2-soorten

Tabel 2-soorten worden getoetst aan de gunstige staat van instandhouding. Een gedragscode kan ook uitkomst bieden voor Tabel 2-soorten. De gedragscode moet wel van toepassing zijn op uw activiteit. Daarbij moet worden aangetoond dat precies zo wordt gewerkt als de gedragscode aangeeft.

Vogels

Voor vogels is ontheffing alleen mogelijk op grond van een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn. Dat zijn:

- Bescherming van flora en fauna (b) *
- Veiligheid van het luchtverkeer (c)
- Volksgezondheid of openbare veiligheid (d)

Tabel 3-soorten

Bijlage 1-soorten

Voor Bijlage 1-soorten uit Tabel 3 is ontheffing mogelijk op grond van alle belangen uit het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten. In de praktijk komen bij Bijlage 1-soorten onderstaande vier belangen het meeste voor bij een ontheffing voor een ruimtelijke ingreep.

- Bescherming van flora en fauna (b)
- Volksgezondheid of openbare veiligheid (d)
- Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten (e)
- Uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling (j)

Bijlage IV-soorten Habitatrichtlijn

Voor Bijlage IV-soorten uit Tabel 3 alleen ontheffing mogelijk op grond van een wettelijk belang uit de Habitatrichtlijn. Dat zijn:

- Bescherming van flora en fauna (b)
- Volksgezondheid of openbare veiligheid (d)
- Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten (e)

2.3 Natuurbeschermingswet

De NB-wet heeft de bescherming en instandhouding van natuurgebieden met een hoge ecologische waarde in Nederland als doel. Daartoe zijn gebieden aangewezen in het kader van de Vogelrichtlijn (VR-gebieden), Habitatrichtlijn (HR-gebieden) en het Verdrag van Ramsar (Wetlands). Verder vallen ook Beschermde Natuurmonumenten onder de NB-wet. De VR- en HR-gebieden worden samengevat onder de noemer Natura 2000. Voor de Natura 2000-gebieden worden/zijn instandhoudingsdoelen geformuleerd voor specifieke vogelsoorten of habitats. Deze kunnen van gebied tot gebied verschillen. De vier genoemde gebieden kunnen overlappen. Activiteiten die een negatief effect hebben op Natura 2000-gebieden zijn verboden. Dat geldt ook voor activiteiten buiten de gebieden die een negatief effect hebben binnen het gebied. Voor activiteiten is een vergunning mogelijk. Een vergunning wordt pas afgegeven wanneer een zogenaamde 'habitattoets' is doorlopen. Hieruit moet blijken dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet worden aangetast en de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van de soorten niet verslechtert en geen verstoring van soorten optreedt. Een vergunning wordt afgegeven door de betreffende Provincie.

2.4 Ecologische Hoofdstructuur (EHS)

De EHS is een netwerk van gebieden in Nederland waar de natuur voorrang heeft. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat natuurgebieden hun

waarde verliezen. De EHS bestaat uit:

- bestaande natuurgebieden, reservaten, natuurontwikkelingsgebieden en zogenaamde
- robuuste verbindingen;
- landbouwgebieden met mogelijkheden voor agrarisch natuurbeheer (beheergebieden);
- grote wateren (zoals de kustzone van de Noordzee, het IJsselmeer en de Waddenzee).

De begrenzing van de EHS wordt door de provincie vastgesteld en is in verwerkt in provinciale structuurvisies. Per eenheid zijn natuurdoeltypen geformuleerd. In of in de nabijheid van EHS-gebieden zijn handelingen verboden die de waarden, kenmerken of functies van het gebied aantasten. Hiervan kan alleen worden afgeweken als er geen reële alternatieven zijn en er sprake is van groot openbaar belang. In dat geval dienen negatieve effecten wel te worden gecompenseerd.

2.5 Rode lijsten

Rode lijsten geven een overzicht van soorten die uit Nederland zijn verdwenen of duidelijk achteruit zijn gegaan. Rode lijsten hebben een signaleringfunctie en geen juridische status. Plaatsing op de lijst betekent daarom niet automatisch dat de soort beschermd is. Daarvoor is opname van de soort onder de Flora- en faunawet nodig. De Rode lijsten zijn richtinggevend voor toekomstig beleid. Van overheden en terreinbeherende organisaties wordt verwacht dat zij bij beleid en beheer rekening houden met de Rode lijsten.

3 RESULTATEN

3.1 Gebiedsbeleid

Het plangebied is geen onderdeel van beschermde natuurgebieden en ook in de directe omgeving liggen geen relevante gebieden. Beschermde gebieden (Ecologische Verbindingszone en Natura 2000) liggen op minimaal twee kilometer van het plangebied. Gelet op de beperkte schaal en de bestemming van het plangebied zijn negatieve effecten op beschermde natuurgebieden uit te sluiten. Het plangebied ligt wel in Nationaal Landschap 'Groene Hart', maar een beoordeling in relatie tot landschappelijke waarden valt buiten het kader van dit onderzoek.

3.2 Veldonderzoek flora

Het plangebied bestaat voornamelijk uit soortenarm productiegrasland. Aan de randen – met name rond de ingang – was de vegetatie wat soortenrijker met soorten van stikstofminnende en ruderaal gemeenschappen. Er stonden soorten als Hondsdraf, Grote brandnetel, Smeewortel, Kleefkruid, Gewone vogelmuur, Witte dovenetel, Gele waterkers, Honingklaver sp., Knopkruid sp., Vlasbekje, Canadese fijnstraal, Klein hoefblad en Grote zandraket. De sloten waren uitgesproken voedselrijk en beschikten over een kroosdek. De moerasvegetatie bestond voornamelijk uit Liesgras en Grote egelskop. Rond de monding met de wetering was het kroosdek niet gesloten en kwam wat Sterrenkroos sp. in het water voor. Er zijn geen bedreigde of beschermde soorten gevonden. Het bezoek vond plaats in een periode die voor vegetatie minder geschikt is. Op grond van de standplaatsen, het beheer en het gebruik, en de aanwezige plantengemeenschappen zijn strikter beschermde plantensoorten uit te sluiten.

3.3 Veldonderzoek fauna

Zoogdieren

In het plangebied zijn geen zoogdieren waargenomen, maar in het grasland waren veel sporen van Veldmuis (tabel 1) te zien in de vorm van holen en wissels. Het plangebied is weinig geschikt voor zoogdieren vanwege het soortenarme grasland, de hypertrofe sloten en de slecht ontwikkelde oeverzone. Naast Veldmuis zijn soorten van tabel 1 te verwachten als Haas, Huiszittende muis en Rosse woelmuis. De enige strikter beschermde soorten die in natte gebieden in deze regio voorkomen zijn Waterspitsmuis en Noordse woelmuis (tabel 3). Beide soorten zijn in het plangebied echter uit te sluiten op grond van habitateisen. Andere soorten zijn hoogstens als passant te verwachten.

Vleermuizen

Alle soorten vleermuizen zijn strikt beschermd (tabel 3/bijlage IV HR). In het plangebied komen geen gebouwen voor en de bomen langs de kleine uitbreidingslocatie zijn jong. Dit gegeven sluit de aanwezigheid van verblijfplaatsen uit. Productiegraslanden vormen voor vleermuizen geen geschikt foerageergebied. Vermoedelijk wordt langs de elzenhagen in beperkte mate gevoerd, maar dit is vanwege de geringe oppervlakte te verwaarlozen. Een belang van het plangebied voor vligroutes is op voorhand uit te sluiten.

Vogels

Alle inheemse broedvogels zijn beschermd. De Flora- en faunawet maakt onderscheid tussen vogels zonder en met vaste broedplaatsen. Van vogels zonder vaste broedplaats zijn alleen de broedsels beschermd en niet het leefgebied. Van vogels met een vaste broedplaats is naast de broedplaats (jaarrond) ook het functionele leefgebied beschermd. In het plangebied zijn broedvogels te verwachten in de elzenhaag en op de oevers van de sloten. Weidevogels zijn niet te verwachten, omdat het perceel te besloten is door de elzenhagen en het bedrijf. Bij de broedvogels moet gedacht worden aan algemene soorten van het landelijk gebied, zoals Wilde eend, Meerkoet, Winterkoning, Tjiftjaf en Merel. Op

deze soorten is alleen een negatief effect te verwachten wanneer de oeverstrook binnen het werkgebied valt, bijvoorbeeld als de bomen gekapt worden of bij het dempen van de sloot. Het plangebied is niet geschikt als broedplaats voor vogels met een vaste nestplaats.

Amfibieën en reptielen

Alle soorten amfibieën en reptielen zijn in meer of mindere mate beschermd. Rond het slootje in de grote uitbreidingslocatie zijn enkele eerstejaars Groene kikkers waargenomen, vermoedelijk Bastaardkikkers (tabel 1). Ook andere soorten van tabel 1 zijn te verwachten, zoals Bruine kikker en Kleine watersalamander. In de regio kunnen in het veenweidegebied enkele strikter beschermde soorten amfibieën voorkomen, te weten Kamsalamander, Heikikker en Rugstreeppad. Van Rugstreeppad is een waarneming bekend uit 2012 (waarneming.nl) ten zuidoosten van het plangebied (hoek Zwijskade-Betuwepad). Op grotere afstand zijn waarnemingen van Heikikker en Kamsalamander bekend. De slootjes zijn als leefgebied ongeschikt voor de drie genoemde soorten vanwege het hypertrofe karakter van de slootjes en het kroosdek. Het te dempen slootje aan de oostzijde beschikt bovendien over een zeer dikke sliblaag met rottende balderen en takken en nauwelijks vrij water (enkele centimeters).

Het plangebied is niet geschikt voor reptielen en ook zijn in de omgeving geen populaties reptielen bekend.

Vissen

In de polderwateren van deze regio komen Kleine modderkruiper, Grote modderkruiper en Bittervoorn (resp. tabel 2, 3 en 3) voor. Geen van deze soorten was te verwachten in het te dempen slootje. In het slootje is slechts enkele centimeters vrij water aanwezig. Hieronder bevindt zich een dikke laag slib met rottende bladeren en takken. Verder beschikt de sloot over een kroosdek. Deze aanname wordt bevestigd door een bemonstering van de sloot. Er is bemonsterd met een standaard steeknet van Ravon. Tijdens de bemonstering is geen enkele vissoort gevangen. In het mondingsgebied met de wetering is een zichtwaarneming van een snoek gedaan. In de huidige staat is het voorkomen van beschermde soorten vissen uitgesloten. Dit kan veranderen wanneer de sloot wordt gebaggerd.

Ongewervelden

Het plangebied vertegenwoordigt geen belang voor beschermde soorten uit de overige soortgroepen. Een negatief effect op beschermde soorten uit de groep ongewervelden is uitgesloten.

4 CONCLUSIES

Gebiedsbescherming

Het plangebied ligt niet in of in de directe omgeving van beschermde gebieden. Op grond van de planschaal en de bestemming van het terrein is een effect op beschermde gebieden in de omgeving uit te sluiten.

Flora

- Er zijn geen bedreigde of strikter beschermde plantensoorten aangetroffen. Het voorkomen van bedreigde en strikter beschermde soorten is uit te sluiten.

Fauna

- De ingreep kan een negatief effect hebben op tabel-1-soorten uit de groepen zoogdieren en amfibieën. Voor dergelijke soorten geldt een algemene vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Ff-wet in geval van ruimtelijke ontwikkelingen.
- Het plangebied is niet van wezenlijk belang voor vleermuizen. Een negatief effect op deze soortgroep is uit te sluiten.
- In de opgaande begroeiing langs de kleine uitbreidingslocatie en het sloottalud eronder zijn algemene broedvogels zonder vaste nestplaats te verwachten.
- Broedvogels met een vaste nestplaats zijn in het plangebied uit te sluiten.
- Het plangebied en de omgeving daarvan zijn ongeschikt als leefgebied voor strikter beschermde soorten amfibieën.
- Het te dempen slootje aan de oostzijde is in de huidige staat ongeschikt als leefgebied voor beschermde soorten vissen. Het slootje kan na baggeren geschikt worden als leefgebied.
- Het plan is niet van invloed op strikter beschermde zoogdieren, reptielen en ongewervelden.

Uit het onderzoek komen naar voren dat het plan – wat de strikter beschermde soorten betreft – een negatief effect kan hebben op broedvogels zonder nestplaatsen wat betreft de elzenhaag en de sloottaluds. Het is verboden handelingen te verrichten die een verstoring uitwerking hebben op broedsels van vogels. Daarnaast moet het doden of beschadigen van beschermde soorten voorkomen worden. Mogelijke negatieve effecten zijn te voorkomen door middel van een aangepaste werkwijze. Daarom dienen het eventuele rooien van groen of het dempen van de sloot buiten de periode half maart – half juli te gebeuren. Eerdere en met name latere nestgevallen zijn mogelijk. In de periode november-februari is de kans op verstoring van broedsels nihil. De werkzaamheden kunnen ook binnen het broedseizoen plaatsvinden als een inspectie heeft aangetoond dat geen nesten aanwezig zijn.

Hoewel geen beschermde soorten vissen zijn aangetroffen in de te dempen sloot, wordt aangeraden om de sloot één kant op in de richting van de wetering te dempen. Dit om met het oog op de zorgplicht te voorkomen dat eventueel aanwezige vissen en andere fauna opgesloten raakt.

